

Posudek na bakalářskou práci Terezy Poustkové

Srovnání přejatých slov z angličtiny ve španělštině a češtině v internetových novinových článcích

(Filozofická fakulta JU, České Budějovice 2020, 47 stran)

Tématem bakalářské práce Terezy Poustkové je kontrastivní analýza anglicismů ve španělštině a v češtině. Práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou a obsahuje závěrečný glosář. Studované téma je zajímavé a atraktivní, ale skýtá i četné nástrahy, jež mohou výzkum komplikovat.

Velké rozpaky tak budí hned část teoretická. Mám dojem, že autorka při jejím koncipování tápala při výběru těch informací, které jsou pro její cíle relevantní a důležité. Téma anglicismů (a výpůjček obecně) je v lingvistice tématem dosti probádaným, není proto divu, že počet tématicky spjatých pramenů bude velmi rozsáhlý a obsahově rozmanitý. Primárním úkolem je proto vždy volit a vybírat ty problémy či jevy, které pokud možno alespoň zčásti korespondují s cílem, který daný výzkum sleduje tak, aby informace nebudily dojem „nepromyšleného a nutného zaplnění papíru textem“. Nejsm si úplně jista, zda se takové představení otázek stěžejních pro výzkum v části praktické podařilo Tereze Poustkové vytvořit. Z řady dotazů, které mne při pročítání teoretické části napadaly, vybírám tyto:

Ad koncepce teoretické části:

1. Proč se v teoretické části (např. str. 12) věnuje poměrně velký prostor problematice fonologické adaptace přejatých slov, když tématem jejího výzkumu je výskyt výpůjček v psaných publicistických textech? Ostatně hned v úvodu na str. 7 rovněž zmiňuje, že se bude z velké části opírat o studie Dubědy (2018) a Štěpánové (2018), studie primárně fonologické.
2. Není mne jasná paralela mezi tzv. *contacto directo* (str. 14) a vztahem, který obsah tohoto pojmu má mít k cílům této práce, jak je deklarováno na str. 15. Mohla by tuto pasáž autorka objasnit? Mimochodem v praktické části se k tomu nijak nevrací.
3. Lze dnes ještě považovat za relevantní výzkumy z 80. - 90. let minulého století týkající se výskytu nejfrekventovanějších anglicismů na území Madridu + jak s praktickou částí souvisí poměrně detailní rozbor tzv. syntaktických výpůjček (str. 21-23)?

Ad obsah teoretické části:

1. Na str. 10 se uvádí, že „[...] prefix obměňuje význam, ale nepostihuje gramatický charakter slova základního“, následně je dané dáváno do vztahu s příklady (1 b-d): je v případě uváděných sloves s předponou opravdu pozměněn pouze lexikální význam základového slovesa, nedošlo i ke změnám na rovině gramatiky?

V části praktické autorka mapuje užívání tzv. přejímek z anglického jazyka v publicistických internetových textech. Pracuje přitom s velkým množstvím českých i

španělských korpusů, což hodnotím jako pozitivní, neboť autorka v této otázce prokázala široký přehled. Za zajímavé považuji i některé postřehy týkající se např. existence derivovaných slov od primárních anglicismů (např. str. 6 *webcam*, *website* apod.). Je škoda, že se autorka této linie více nedržela, neboť kontrastivní výzkum založený na sledování těchto derivovaných výpůjček v korpusech, spojený s případnou úvahou o motivaci a frekvenci jejich užívání v různých typech textů, by byl bezpochyby zajímavým přínosem k danému tématu, a to nejen z kontrastivního hlediska.

K praktické části mám však řadu připomínek:

1. Za poměrně klíčový problém celé praktické části považuji velmi netransparentní výběr vzorových slov – anglicismů (autorka jich analyzuje celkem 12). Můj dojem umocňuje i tvrzení na str. 24, kde autorka uvádí, že se bude věnovat příkladům neologismů (sic!) z let 2016-2020. Tuto podmínku však naprostá většina analyzovaného vzorku nesplňuje – viz např. *web* (str. 26), *email* (str. 28), *robot* (str. 29), *club* (str. 32), *airbag* (str. 34) apod., jednotlivé analýzy jsou navíc poměrně banální. Není mně ani jasné, zda autorka slova volila podle toho, že v obou zkoumaných jazycích byla anglicismem – pokud ano, nerozumím zařazení slova *robot*, které pro češtinu anglicismem samozřejmě není. V této souvislosti ještě upozorňuji, že má-li mít kvantitativně vedená analýza výpovědní hodnotu, není možno v průběhu výzkumu měnit vstupní parametry (viz str. 28).
2. Mohla by autorka objasnit smysl dvojazyčných příkladů, jež nejsou opatřeny metajazykovými informacemi o původu a autorech a jsou neúplné?
3. Opatrná bych byla při vyvozování kategorických závěrů o větší či menší frekvenci anglicismů v českém nebo španělském tisku (str. 41) – výše uvedené lze vztáhnout maximálně na typ textů, který byl analyzován, nikoliv na celý jazykový fond. Navíc těžko můžeme takové závěry vyvozovat u všech slov. Jiné výsledky budou např. u slov, kde v jednom jazyce je současně užíváno kalku s prakticky stejnou stylistickou hodnotou (*airbag-bolsa de aire*), jiné u slov, kde takový kalk neexistuje (*robot*), nebo, kde je daný anglicismus módní, tedy stylisticky příznakovou variantou (*cool*).
4. str. 32: proč je spojení *sportovní klub* nazýváno derivát?

Text je bohužel také zatížen obrovským množstvím gramatických chyb – zejména shoda podmětu s přísudkem („výpůjčky obohacovali“ – str. 8, „výpůjčky se začlenili“ -str. 13, interpunkce), český národní korpus (str. 30), *imp* místo *ipm* (od str. 29). Jednotlivé chyby zde nebudu vypisovat, jsou označeny v mojí tištěné verzi předkládané BP: str. 7, 8, 11, 13, 14, 22, 26, 29, 30, 31, atd.

Závěr: Závěrem konstatuji, že práci Terezy Poustkové i přes četné připomínky doporučuji k obhajobě a předběžně hodnotím ještě jako **dobrou** s tím, že výsledná známka bude stanovena na základě obhajoby.